

Vec C-392/21

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

24. jún 2021

Vnútroštátny súd:

Curtea de Apel Cluj

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

12. apríl 2021

Odvolateľ-žalobca:

TJ

Odporca-žalovaný:

Inspectoratul General pentru Imigrări

Predmet konania vo veci samej

Odvolanie podané odvolateľom-žalobcom, pánom T. J., v spore proti odporcovi-žalovanému, ktorým je Inspectoratul General pentru Imigrări (Generálny inšpektorát pre prisťahovalectvo, Rumunsko), o zrušenie občianskoprávnemu rozsudku, ktorý vyhlásil Tribunalul Cluj (Vyšší súd Kluž, Rumunsko) v rámci správneho a daňového konania týkajúceho sa stálych štátnych zamestnancov

Predmet a právny základ návrhu na začatie prejudiciálneho konania

Vnútroštátny súd žiada na základe článku 267 ZFEÚ o výklad článku 9 smernice Rady z 29. mája 1990 o minimálnych požiadavkách na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci so zobrazovacími jednotkami (90/270/EHS)

Prejudiciálne otázky

1. Má sa výraz „osobitný korekčný prostriedok“ uvedený v článku 9 smernice Rady z 29. mája 1990 o minimálnych požiadavkách na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci so zobrazovacími jednotkami (90/270/EHS) vykladať v tom zmysle, že nemôže zahŕňať dioptrické okuliare?
2. Znamená výraz „osobitný korekčný prostriedok“ uvedený v článku 9 smernice Rady 90/270/EHS iba prostriedok používaný výlučne na pracovnom stanovišti/pri plnení pracovných povinností?
3. Týka sa povinnosť poskytnúť osobitný korekčný prostriedok stanovená v článku 9 smernice Rady 90/270/EHS výlučne zakúpenia takýchto prostriedkov zamestnávateľom, alebo má sa táto povinnosť vykladať extenzívne, čiže tak, že zahŕňa aj možnosť, že zamestnávateľ znáša nevyhnutné náklady, ktoré pracovníkovi vzniknú pri obstaraní daného prostriedku?
4. Je pokrytie uvedených nákladov zamestnávateľom v podobe všeobecného zvýšenia platu, trvalo vyplácaného ako „mzdová kompenzácia za sťažený výkon práce“, zlučiteľné s článkom 9 smernice Rady 90/270/EHS?

Uvedené ustanovenia práva Únie

Smernica Rady z 29. mája 1990 o minimálnych požiadavkách na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci so zobrazovacími jednotkami (90/270/EHS), článok 9

Uvedené vnútroštátne predpisy

Hotărârea Guvernului nr. 1028/2006, privind cerințele minime de securitate și sănătate în muncă referitoare la utilizarea echipamentelor cu ecran de vizualizare (nariadenie vlády č. 1028/2006, ktorým sa stanovujú minimálne požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci so zobrazovacími jednotkami; ďalej len „nariadenie“), prostredníctvom ktorého sa do rumunského právneho poriadku prebrala smernica 90/270

„Článok 12

Pracovníci majú právo na primerané vyšetrenie očí a zraku osobou s príslušnou kvalifikáciou:

- a) pred začatím práce s použitím obrazovky, a to prostredníctvom lekárskej prehliadky pri prijatí do zamestnania;
- b) v nasledujúcich pravidelných intervaloch;
- c) v prípade zrakových problémov, ktoré môžu byť spôsobené prácou s obrazovkou.

Článok 13

Pracovníci majú nárok na oftalmologické vyšetrenie, ak výsledky vyšetrenia v zmysle článku 12 preukážu potrebu takehoto vyšetrenia.

Článok 14

Ak výsledky vyšetrenia podľa článku 12 alebo vyšetrenia podľa článku 13 preukážu, že je to potrebné, a ak nemožno použiť bežné korekčné prostriedky, pracovníkom sa poskytnú osobitné korekčné prostriedky primerané pre danú prácu.

Článok 15

Opatrenia vykonané v zmysle článkov 12 až 14 nemôžu za žiadnych okolností spôsobiť pracovníkom finančné výdavky“.

Legea nr. 319/2006, privind securitatea și sănătatea în muncă (zákon č. 319/2006 o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci), v ktorého článku 5 písm. j) sa stanovuje, že „osobnými ochrannými pracovnými prostriedkami“ treba rozumieť „akékoľvek vybavenie, ktoré má pracovník nosiť alebo ho ovládať s cieľom chrániť sa pred jedným alebo viacerými rizikami, ktoré by mohli ohroziť jeho bezpečnosť a zdravie na pracovnom stanovišti, ako aj akýkoľvek doplnok alebo príslušenstvo určené na plnenie uvedeného cieľa“.

Zhrnutie skutkového stavu a konania vo veci samej

- 1 Žalobou podanou 19. júna 2020 na Tribunalul Cluj (Vyšší súd Kluž, Rumunsko) žalobca, pán TJ, žaloval žalovaného, čiže Generálny inšpektorát pre prísťahovalectvo, pričom tomuto súdu navrhol, aby žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 2 629 rumunských lei (RON), zodpovedajúcu hodnote osobitného prostriedku na korekciu zraku a daňových dokladov týkajúcich sa nákladov na okuliare, dioptrické sklá, okuliarový rám a prácu.
- 2 Žalobca uviedol, že je zamestnancom Generálneho inšpektorátu pre prísťahovalectvo, migračného úradu provincie Kluž, pričom vzhľadom na jeho pracovné úlohy bol nútený vykonávať svoju pracovnú činnosť s použitím zariadení so zobrazovacími jednotkami, a to s nasledujúcimi dodatočnými rizikovými faktormi: prerušované osvetlenie, nedostatok prirodzeného svetla, nadmerný neuropsychologický stres a znížená zraková ostrosť.
- 3 Žalobca poukázal na to, že všetky uvedené okolnosti viedli k výraznému zhoršeniu jeho zraku, v dôsledku čoho bolo nevyhnutné, aby na odporúčanie lekára-špecialistu vymenil okuliare z dôvodu úpravy dioptrií a diagnózy slabej ďalekozrakosti a presbyopie.
- 4 Žalobca poznamenal, že uvedené náklady nemožno preplatiť z vnútroštátneho systému zdravotného poistenia, dekrétom č. 1028/2006 sa však do vnútroštátneho práva prebrala smernica 90/270, podľa ktorej je každý pracovník, ktorý zvyčajne používa zobrazovaciu jednotku ako významnú súčasť svojej bežnej práce, vystavený riziku zhoršenia zraku a mozgovému stresu. Žalobca uviedol, že cieľom článku 15 nariadenia č. 1028/2006 je zabezpečiť, aby zamestnanci nemuseli znášať finančné náklady na prevenciu a liečbu chorôb z povolania, ktoré sa vyvinuli počas vykonávania pracovnej činnosti, ako je zhoršenie zraku. Žalobca požiadal zamestnávateľa o zaplatenie nákladov na okuliare, jeho odpoveď však bola záporná.
- 5 Žalovaný na svoju obranu uviedol, že žalobca nepredložil dôkaz o tom, že jeho zhoršenie zraku nie je možné korigovať bežnými optickými prostriedkami, pričom zákonodarcu stanovil, že zamestnanci majú nárok na osobitný prostriedok na korekciu zraku a nie na náhradu nákladov za obstaranie takéhoto prostriedku.
- 6 Tribunalul Cluj (Vyšší súd Kluž) zamietol návrh žalobcu, pričom rozhodol, že v prípade potreby použiť osobitné korekčné prostriedky sa pracovníkom majú na základe článku 14 nariadenia č. 1028/2006 poskytnúť takéto prostriedky, nie však náhrada nákladov za ich obstaranie.
- 7 Žalobca podal proti uvedenému rozsudku odvolanie na vnútroštátny súd, t. j. Curtea de Apel Cluj (Odvolací súd v Kluž, Rumunsko).
- 8 V konaní pred odvolacím súdom odvolateľ-žalobca požiadal vnútroštátny súd o podanie návrhu na začatie prejudiciálneho konania na Súdny dvor Európskej únie podľa článku 267 ZFEÚ, a to vo veci výkladu článku 9 smernice 90/270.

Základné tvrdenia účastníkov konania vo veci samej

- 9 V rámci svojich odvolacích dôvodov odvolateľ-žalobca uviedol, že podľa znenia článku 14 nariadenia č. 1028/2006 sa pracovníkom majú poskytnúť osobitné korekčné prostriedky, pričom konkrétny spôsob vykonania tohto ustanovenia sa nijako neobmedzuje. Odvolateľ poukázal na to, že znenie príslušného právneho predpisu v takomto prípade výslovne nestanovuje spôsob, akým sa má poskytnutie predmetných prostriedkov realizovať.
- 10 Odvolateľ-žalobca ďalej vyhlásil, že sa obrátil na žalovaného so žiadosťou o informácie týkajúce sa finančného pokrytia nevyhnutného na splnenie povinnosti súvisiacej s poskytovaním osobitných korekčných prostriedkov, s tým, že dostal odpoveď, podľa ktorej nijaký konkrétny rozpočet na pokrytie uvedených nákladov neexistuje, pričom zamestnávateľ upriamil jeho pozornosť na zákonné ustanovenie týkajúce sa 10 % zvýšenia platu v prípade sťaženého výkonu práce.
- 11 Odvolateľ-žalobca sa domnieva, že výklad článku 9 smernice je nevyhnutný pre vydanie rozhodnutia vo veci samej a že pojem „osobitný korekčný prostriedok“ je podľa jeho názoru potrebné na úrovni Európskej únie vykladať jednotne, tým skôr, že ani smernica nie je, pokiaľ ide o tento pojem, dostatočne jasná. Podľa názoru odvolateľa-žalobcu je potrebné určiť, či sa pôsobnosť uvedeného pojmu vzťahuje aj na dioptrické okuliare používané pri práci so zobrazovacou jednotkou a či sa má tento osobitný korekčný prostriedok používať výlučne na pracovnom stanovišti alebo aj pri iných činnostiach v rámci voľného času. Okrem toho odvolateľ-žalobca usudzuje, že jednotný výklad je potrebný, aj pokiaľ ide o spôsob pokrytia predmetných nákladov, či už v podobe náhrady predmetných nákladov zamestnávateľom alebo jedine prostredníctvom zakúpenia daných prostriedkov zamestnávateľom.
- 12 Odvolateľ-žalobca uvádza, že v danom kontexte neexistuje dostatočná vnútroštátna prax, že SDEÚ o takejto prejudiciálnej otázke nikdy nerozhodoval a že na úrovni členských štátov sa dané pojmy vykladajú rôzne.
- 13 Odporca-žalovaný navrhuje, aby vnútroštátny súd nevyhovел žiadosti o podanie návrhu na začatie prejudiciálneho konania na SDEÚ, keďže Curtea de Apel Cluj (Odvolací súd v Kluži) občianskoprávnym rozsudkom č. 1009/2017 rozhodol, že pojem osobitný korekčný prostriedok sa týka zariadenia, ktoré je pre pracovníka potrebné výlučne na pracovnom stanovišti na ochranu pred pôsobením škodlivých, nebezpečných alebo znečisťujúcich faktorov pri používaní určitého prístroja alebo nástroja. Vzhľadom na skutočnosť, že dioptrické okuliare nie sú korekčným prostriedkom používaným výlučne na pracovisku, ale aj v bežnom živote, odporca-žalovaný zastáva názor, že ich nemožno prirovnávať k osobitnému korekčnému prostriedku v zmysle článku 14 nariadenia č. 1028/2006.
- 14 Je pravda, že právna definícia pojmu osobitný korekčný prostriedok neexistuje, charakteristické vlastnosti takéhoto prostriedku by sa však mali vymedziť zvlášť

presne práve z dôvodu, aby sa dané zariadenie odlišilo od bežného korekčného prostriedku, t. j. kategórie, do ktorej v skutočnosti patria dioptrické okuliare. Na základe samotnej skutočnosti, že potreba nosiť dioptrické okuliare sa prejavila v dôsledku lekárskej prehliadky v rámci pracovného lekárstva nemožno tento druh prostriedku charakterizovať ako „osobitný“ v zmysle ustanovení článku 14 nariadenia č. 1028/2006.

- 15 Ďalšie tvrdenie v uvedenom zmysle predstavuje aj vymedzenie pojmu osobné ochranné pracovné prostriedky podľa článku 5 písm. j) zákona č. 319/2006 o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci. Osobitný korekčný prostriedok môže byť z tohto dôvodu iba taký prostriedok, ktorý úzko súvisí s výkonom práce na pracovnom stanovišti.

Zhrnutie odôvodnenia návrhu na začatie prejudiciálneho konania

- 16 Vnútroštátny súd poznamenáva, že pri neexistencii vymedzenia pojmov osobitné korekčné prostriedky a bežné korekčné prostriedky v smernici súd nemôže posúdiť, ktoré osobitné zariadenia na korekciu zraku možno zaradiť do kategórie prostriedkov, ktoré je zamestnávateľ povinný poskytnúť. Z tohto dôvodu je potrebné určiť, či daný výraz môže alebo nemôže zahŕňať dioptrické okuliare.
- 17 Vnútroštátny súd tiež považuje za potrebné objasniť, či sa má osobitný prostriedok na korekciu zraku podľa článku 9 smernice 90/270 používať výlučne na pracovnom stanovišti, resp. pri výkone pracovných povinností, alebo či takýto prostriedok možno používať aj mimo pracovného stanovišťa.
- 18 Zložitost' predmetného výkladu vyplýva zo skutočnosti, že smernica 90/270 odkazuje na práva pracovníkov a povinnosti zamestnávateľov v závislosti od výsledku vyšetrenia zraku vykonaného na začiatku a počas pracovného pomeru. Možný výklad by preto mohol byť taký, že pokiaľ článok 9 smernice upravuje aspekt pracovnoprávných vzťahov, zamestnávateľom poskytovaný korekčný prostriedok musí za každých okolností súvisieť s pracovnoprávnymi vzťahmi a z tohto dôvodu by sa mal používať výlučne na pracovnom stanovišti. Na druhej strane, existujú prostriedky na korekciu zraku, ako sú dioptrické okuliare (o ktoré ide v prejednávanej veci), ktoré možno používať jednak na pracovnom stanovišti, jednak mimo neho. Možno preto usúdiť, že relevantnou skutočnosťou je, že korekčný prostriedok sa používa na pracovnom stanovišti, pričom je irelevantné, či sa používa aj mimo neho.
- 19 Ďalší významný aspekt v prejednávanej veci súvisí s povinnosťou uloženou zamestnávateľovi na základe článku 9 smernice 90/270, t. j. povinnosťou poskytnúť pracovníkom osobitné korekčné prostriedky a oslobodiť ich od príslušných nákladov. Na jednej strane smernica výslovne odkazuje iba na poskytovanie prostriedkov na korekciu zraku zamestnávateľom, na druhej strane sa k obdobnému výsledku dospeje aj vtedy, ak zamestnávateľ znáša cenu korekčného prostriedku zakúpeného zamestnancom. Takáto možnosť má výhodu aj v tom, že zamestnancovi umožňuje, aby včas vykonal opatrenia potrebné na

korekciu svojho zraku a nemusel čakať na takto zameranú iniciatívu zamestnávateľa, pričom má následne právo požiadať zamestnávateľa o náhradu nákladov.

- 20 V prejednávanej veci sa napokon kladie otázka, či povinnosť zabezpečiť osobitné prostriedky na korekciu zraku možno považovať za splnenú priznaním zvýšenia platu z dôvodu podmienok výkonu práce. Zabezpečenie predmetných prostriedkov zamestnávateľom totiž predpokladá, že zamestnávateľ znáša príslušné náklady, alebo, ak takýto výsledok možno dosiahnuť preplatením ceny predmetného prostriedku zakúpeného pracovníkom, že pracovníkovi uhradí príslušnú sumu. V prípade, že zamestnancovi sa z dôvodu podmienok výkonu práce, v dôsledku ktorých sa predpokladá zhoršenie jeho zraku, prizná zvýšenie platu, vzniká otázka, či tým zaniká alebo nezaniká povinnosť zamestnávateľa zabezpečiť prostriedok na korekciu zraku.

PRACOVNÝ DOKUMENT